

**บทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพการจัดการศึกษาและการให้บริการ
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครปฐม**
**ADMINISTRATOR'S LEADERSHIP ROLE RELATED WITH EDUCATIONAL QUALITY
AND SERVICE OF DISTRICT NONFORMAL EDUCATION CENTER IN NAKHONPATHOM**

ปาริชาติ แก้วมณี¹

ประเสริฐ อินทร์รักษ์²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) บทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครปฐม 2) คุณภาพการจัดการศึกษาและการให้บริการ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครปฐม 3) บทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพการจัดการศึกษาและการให้บริการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครปฐม จำนวน 7 อำเภอ ผู้ให้ข้อมูลศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอละ 10 คน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบมาตรฐานที่ 2 ด้านคุณภาพการจัดการศึกษาและการให้บริการ และครูอาสาสมัคร/ครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล/ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 70 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตามแนวคิดของเซอร์จิโอวานนี (Sergio Giovanni) และคุณภาพการจัดการศึกษาและการให้บริการ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1) บทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความรักองค์กร หลักในการทำงาน มีหลักการ การบริหารคน ความซื่อสัตย์ การวางแผน การมองการณ์ไกล ความมุ่งมั่นประสงค์ ความความจำเป็นพื้นฐาน และหลักการปกครอง

2) คุณภาพการจัดการศึกษาและการให้บริการ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คุณภาพของหลักสูตร การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ คุณภาพการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูและผู้สอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คุณภาพผู้สอน วิทยาการ การศึกษาต่อเนื่อง คุณภาพสื่อที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและผู้รับบริการและคุณภาพครู

3) บทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพการจัดการศึกษาและการให้บริการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครปฐม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

¹ นักศึกษาปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

The purposes of this research were to find: 1) administrator's leadership role of distric nonformal education center in Nakhon Pathom, 2) educational quality and service of distric nonformal education center in Nakhon Pathom, 3) the relationship between administrator's leadership role and educational quality and service of distric nonformal education center in Nakhon Pathom. The samples in this research consisted of 7 schools. The respondents were a school administrators, official in charge of quality standards of education and service. and teachers, totally 70 respondents. The research instrument used for gathering data was a questionnaire concerning the administrator's leadership role based on Sergiovanni's concept for the educational quality and service of distric nonformal education center. The statistics used in the data analysis were frequency (f), percentage (%), arithmetic mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.) and Pearson's product – moment correlation coefficient (r_{xy}).

The results of this research were as follows:

1) The administrator's leadership role of distric nonformal education center in Nakhon Pathom as a whole and individual aspect were at a high level. Ranking from the highest to the lowest arithmetic mean : patriotism, platform, principle, people, persisting, planning, perspectives, purposing, prerequisites, and politics.

2) The educational quality and service of distric nonformal education center in Nakhon Pathom as a whole and individual aspect were at a high level. Ranking from the highest to the lowest arithmetic mean:, quality of courses, the creation of a learning society, quality of nonformal education, quality of teaching and learning of teachers and student center, teacher or lecturer for continuing education, quality of materials for supporting learners and clients. , and teacher quality.

3) There was significant correlation between the administrator's leadership role related with educational quality and service of distric nonformal education center in Nakhon Pathom at .01 level

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มในอนาคต สะท้อนให้เห็นความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นทั้ง การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง สถาบันทางสังคมและปัจเจกบุคคล จำเป็นต้องเตรียมคนให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับโลกและภูมิภาค โดยเฉพาะในประชาคมอาเซียน ดังนั้น ช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555 - 2559 มุ่งเน้นการพัฒนาคนทุกช่วงวัยให้เข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการนำหลักคิดหลักและปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเสริมสร้างศักยภาพของคนใน ทุกมิติ ทั้งด้านร่างกายที่สมบูรณ์ แข็งแรง มีสติปัญญาที่รอบรู้ และมีจิตใจที่สำนึกในศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และความเพียร มีภูมิคุ้มกันต่อ การเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมในสังคม และหนุนเสริมสถาบันทางสังคมให้แข็งแกร่งและเอื้อต่อการพัฒนาคน ดังยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน เช่น การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สร้างโอกาส การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้คนทุกกลุ่มทุกวัยสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ และองค์ความรู้ที่หลากหลาย ทั้งที่เป็นวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และองค์ความรู้ใหม่ ส่งเสริมการศึกษาทางเลือกที่สอดคล้อง

กับความต้องการของผู้เรียน จัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ยืดหยุ่น หลากหลาย เข้าถึงได้ง่ายที่สัมพันธ์สอดคล้องกับวัฒนธรรม วิถีชีวิต และการประกอบอาชีพในแต่ละท้องถิ่น โดยเน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เรียนรู้เป็นกลุ่มจนคิดเป็นนิสัยใฝ่เรียนรู้มีระบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ปรับระบบการวัดประเมินผลผู้เรียนและระบบการเข้ารับการศึกษาคือให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาทางเลือกในประชากรทุกกลุ่มตามศักยภาพของผู้เรียน

ภารกิจหลักที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จะต้องปฏิบัติคือ การจัดและส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีคุณภาพและบริการประชาชนได้อย่างทั่วถึง การจัดและส่งเสริมการศึกษาอาชีพเพื่อการทำงาน เพื่อพัฒนาสมรรถนะของประชาชน ดังนั้น แม้ว่าสถานศึกษาทุกแห่งจะมีอำนาจเต็มในการจัดการศึกษา แต่การบริหารจัดการนั้นจะต้องให้ได้คุณภาพ และต้องมีหลักประกันให้กับผู้รับบริการว่า การจัดการศึกษาจะต้องได้คุณภาพตามที่กำหนด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษาในระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อทราบคุณภาพการจัดการศึกษาและการให้บริการ ศูนย์การศึกษาในระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครปฐม
3. เพื่อทราบบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพการจัดการศึกษาและการให้บริการศูนย์การศึกษาในระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครปฐม

วิธีการศึกษา

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ที่มีแผนแบบการวิจัย แบบกลุ่มตัวอย่างเดียวศึกษาสภาพการณ์ไม่มี การทดลอง (the one shot, non-experimental case study design)

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ศูนย์การศึกษาในระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย 7 อำเภอ ได้แก่ เมืองนครปฐม บางเลน กำแพงแสน นครชัยศรี ดอนตูม สามพราน และพุทธมณฑล รวม 70 คน

กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้ตารางประมาณขนาดตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จากศูนย์การศึกษาในระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครปฐม จำนวน 7 อำเภอ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 7 อำเภอ ผู้ให้ข้อมูลศูนย์การศึกษาละ 10 คน ประกอบด้วยผู้บริหารศูนย์การศึกษาในระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ 1 คน ครูหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบมาตรฐานที่ 2 คุณภาพการจัดการศึกษาและการให้บริการ 1 คน และครูอาสาสมัคร/ครูศูนย์การศึกษาในระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยตำบล/ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน รวมจำนวน 8 คน รวมทั้งหมด 70 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรพื้นฐาน คือ ตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ใน การทำงาน

2. ตัวแปรต้น เป็นตัวแปรเกี่ยวกับบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหาร

3. ตัวแปรตาม เป็นตัวแปรเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการศึกษาและการให้บริการ ศูนย์การศึกษาในระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) เพื่อสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 เป็นแบบสอบถามชนิดจัดลำดับคุณภาพ (rating scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Rensis Likert 1961:73-74) ซึ่งสามารถจัดลำดับคุณภาพได้ 5 ระดับ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาและสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามขึ้นตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนด โดยมีขั้นตอน ดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำผลการศึกษามาสร้าง ปรับปรุง และพัฒนาเครื่องมือ ภายใต้อำนาจพิจารณาของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ขั้นที่ 2 การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างให้กับผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง ได้ค่า IOC = .975

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (tryout) กับศูนย์การศึกษาในระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 อำเภอ ศูนย์การศึกษาละ 10 คน รวมจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 30 ฉบับ

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาคำนวณหาความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามตามวิธีของครอนบาค (Lee J. Cronbach 1974 : 161) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.975

ขั้นที่ 5 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานใช้การคำนวณ ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)
2. วิเคราะห์ค่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประมาณ 5 ระดับ วิเคราะห์โดยการหาค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งนี้ในการวิเคราะห์ถือว่าค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลตกอยู่ในช่วงใดก็แสดงว่าลักษณะการปฏิบัติตรงตามสภาพที่เป็นจริงแบบนั้น โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของเบสท์ (John W. Best 1970 : 190)
3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพการจัดการศึกษาและการให้บริการ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครปฐม สถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (pearson's product-moment correlation coefficient)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครปฐม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 7 อำเภอ มีผู้ให้ข้อมูลศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอละ 10 คน รวมทั้งสิ้น 70 คน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 7 อำเภอ จำนวน 70 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ผลการวิจัยนำเสนอเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 74.29 เป็นเพศชาย 18 คน คิดเป็นร้อยละ 25.71 มีอายุระหว่าง 20 – 30 ปี มากที่สุด จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 รองลงมาอายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 อายุระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 22.86 และน้อยที่สุด อายุระหว่าง 51 – 60 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 18.57 ระดับการศึกษามีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 74.28 รองลงมาคือ วุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 22.86 น้อยที่สุดวุฒิการศึกษาค่ากว่าปริญญาตรีและระดับปริญญาเอก มีจำนวนเท่ากัน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.43 ด้านตำแหน่งหน้าที่พบว่า เป็นครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล 29 คน คิดเป็นร้อยละ 41.43 รองลงมาคือ ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 25.71 ครูอาสาสมัคร จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 15.72 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 และอื่นๆจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 7.14 ส่วนประสบการณ์ในการทำงานมีจำนวนมากที่สุดคือ ประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 1 – 5 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาคือประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 16 - 20 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 12.86 ประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 16 - 20 ปี จำนวน 8 คนคิดเป็นร้อยละ 11.43 ประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 11 – 25 ปี จำนวน 6 คนคิดเป็นร้อยละ 8.58 น้อยที่สุดคือ ประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 21 - 25 ปีและ 26 – 30 และมากกว่า 30 ปี มีจำนวนเท่ากัน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 5.71

ตอนที่ 2 บทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่ามัธยฐานเลขคณิตไปเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานตามแนวคิดของเบสท์ ดังรายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมและรายด้าน

(n = 7)

บทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครปฐม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านความจำเป็นพื้นฐาน (X_1)	3.93	0.62	มาก
2. ด้านการมองการณ์ไกล (X_2)	3.99	0.68	มาก
3. ด้านมีหลักการ (X_3)	4.03	0.66	มาก
4. ด้านหลักในการทำงาน (X_4)	4.06	0.67	มาก
5. ด้านหลักการปกครอง (X_5)	3.90	0.67	มาก
6. ด้านความมุ่งประสงค์ (X_6)	3.97	0.60	มาก
7. ด้านการวางแผน (X_7)	4.01	0.60	มาก
8. ด้านความยืดหยุ่น (X_8)	4.02	0.71	มาก
9. ด้านการบริหารคน (X_9)	4.02	0.66	มาก
10. ด้านความรักองค์กร (X_{10})	4.10	0.68	มาก
รวม (X_{tot})	4.00	0.58	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า บทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.00) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุดคือ ด้านความรักองค์กร ($\bar{X}$ = 4.10, S.D. = 0.68) และค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือด้านหลักการปกครอง

($\bar{X}$ = 3.90, S.D. = 0.67)

ตอนที่ 3 คุณภาพการจัดการศึกษาและการให้บริการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่ามัชฌิมเลขคณิตไปเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานตามแนวคิดของเบสท์ ดังรายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่ามัชฌิมเลขคณิตส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพการจัดการศึกษาและการให้บริการศูนย์การศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมและรายด้าน

(n = 7)

คุณภาพการจัดการศึกษาและการให้บริการ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอ จังหวัดนครปฐม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. คุณภาพของหลักสูตร (Y_1)	4.11	0.57	มาก
2. คุณภาพครู (Y_2)	3.76	0.58	มาก
3. คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู และผู้ที่สอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Y_3)	3.98	0.54	มาก
4. คุณภาพผู้สอน วิทยากร การศึกษาต่อเนื่อง (Y_4)	3.90	0.58	มาก
5. คุณภาพสื่อที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และผู้รับบริการ (Y_5)	3.89	0.58	มาก
6. คุณภาพการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย (Y_6)	3.98	0.52	มาก
7. การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (Y_7)	4.01	0.46	มาก
รวม (Y_{tot})	3.95	0.46	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คุณภาพ
การจัดการศึกษาและการให้บริการ ศูนย์การศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครปฐม โดยภาพ
รวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.95$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก
ทุกด้าน โดยค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากที่สุด คือ คุณภาพของ
หลักสูตร ($\bar{X}=4.11$, S.D. = 0.57) และค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อย

ที่สุดคือ คุณภาพครู ($\bar{X}=3.76$, S.D. = 0.58)

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทภาวะผู้นำ
ของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพการจัดการศึกษาและการ
ให้บริการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอ จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (pearson's product-moment correlation
coefficient)

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพการจัดการศึกษา
และการให้บริการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครปฐม

(n = 70)

ตัวแปร	คุณภาพของ หลักสูตร (Y_1)	คุณภาพครู (Y_2)	คุณภาพการจัดการ เรียนการสอนของ ครูและผู้สอนที่ เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ (Y_3)	คุณภาพผู้สอน วิทยากร การศึกษา ต่อเนื่อง (Y_4)	คุณภาพสื่อที่ เอื้อต่อการ เรียนรู้ของผู้เรียนและ ผู้รับบริการ (Y_5)	คุณภาพการจัด การศึกษตาม อัธยาศัย (Y_6)	การสร้าง สังคมแห่ง การเรียนรู้ (Y_7)	ภาพรวม (Y_{tot})
ความจำเป็นพื้นฐาน (X1)	.500**	.287*	.391**	.305*	.229	.300*	.325**	.398**
การมองการณ์ไกล (X2)	.595**	.297*	.405**	.320**	.230	.302*	.338**	.424**
มีหลักการ (X3)	.703**	.334**	.397**	.338**	.262*	.346**	.457**	.481**
หลักในการทำงาน (X4)	.762**	.397**	.528**	.442**	.349**	.398**	.495**	.574**
หลักการปกครอง (X5)	.452**	.211	.256*	.168	.199	.152	.269*	.291*
ความมุ่งมั่น (X6)	.670**	.298*	.435**	.330**	.277*	.351**	.416**	.471**
การวางแผน (X7)	.585**	.268*	.451**	.388**	.298*	.418**	.387**	.475**
ความยืดหยุ่น (X8)	.709**	.382**	.496**	.457**	.269*	.404**	.464**	.541**
การบริหารคน (X9)	.673**	.349**	.422**	.324**	.251*	.326**	.401**	.467**
ความรักองค์กร (X10)	.732**	.461**	.536**	.507**	.328**	.445**	.472**	.593**
รวม (x_{tot})	.722**	.372**	.488**	.405**	.304*	.388**	.455**	.533**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหาร (X_{tot}) กับคุณภาพการจัดการศึกษาและการให้บริการ (Y_{tot}) ของศูนย์ศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r_{xy} = .533$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านในภาพรวมพบว่า มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางเกือบทุกด้าน

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารในภาพรวม (X_{tot}) กับคุณภาพการจัดการศึกษาและการให้บริการในแต่ละด้าน ($Y_1 - Y_7$) พบว่ามีความสัมพันธ์ในระดับสูงหนึ่งด้าน คือคุณภาพของหลักสูตร ($r_{xy} = .722$) รองลงมาคือคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูและครูสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($r_{xy} = .488$) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์น้อยที่สุดคือ คุณภาพสื่อที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและผู้รับบริการ ($r_{xy} = .304$)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารในแต่ละด้าน ($X_1 - X_{10}$) กับคุณภาพการจัดการศึกษาและการให้บริการ ในภาพรวม (Y_{tot}) พบว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางเกือบทุกด้าน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดคือบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารด้านความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการจัดการศึกษาและการให้บริการ ($r_{xy} = .593$) รองลงมาคือ ด้านหลักในการทำงานมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการจัดการศึกษาและการให้บริการ ($r_{xy} = .574$) และด้านที่น้อยที่สุดคือ ด้านหลักการปกครองมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการจัดการศึกษาและการให้บริการ ($r_{xy} = .291$)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารด้านหลักการปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ($r_{xy} = .152$) คุณภาพผู้สอนวิทยากร การศึกษาต่อเนื่อง ($r_{xy} = .168$) คุณภาพสื่อที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและผู้รับบริการ ($r_{xy} = .199$)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. บทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารศูนย์ศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านหลักในการทำงาน ด้านมีหลักการ ด้านการบริหารคน ด้านความยืดหยุ่น ด้านการวางแผน ด้านการมองการณ์ไกล ด้านความมุ่งประสงค์ ด้านความจำเป็นพื้นฐานและด้านหลักการปกครอง

2. คุณภาพการจัดการศึกษาและการให้บริการศูนย์ศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ คุณภาพของหลักสูตร การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ คุณภาพการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูและครูสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คุณภาพผู้สอน วิทยากร การศึกษาต่อเนื่อง คุณภาพสื่อที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและผู้รับบริการและคุณภาพครู

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพการจัดการศึกษาและการให้บริการศูนย์ศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับ ปานกลาง ($r_{xy} = .533$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกด้าน โดยภาพรวมบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารด้านหลักในการทำงานที่สัมพันธ์กับคุณภาพของหลักสูตร มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด รองลงมาคือ บทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารด้าน ความรับผิดชอบต่อสังคมที่สัมพันธ์กับคุณภาพของหลักสูตร

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารด้านหลักการปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านหลักการปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพผู้สอนวิทยากร การศึกษาต่อเนื่อง ด้านหลักการปกครองไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพสื่อที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและผู้รับบริการ

การอภิปรายผล

1. จากผลการวิจัย พบว่า บทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารศูนย์ศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมากทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ แสดงให้เห็นว่า บทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุดได้ดังนี้ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านหลักในการทำงาน ด้านมีหลักการ ด้านการบริหารคน ด้านความยืดหยุ่น ด้านการวางแผน ด้านการมองการณ์ไกล ด้านความมุ่งประสงค์ ด้านความจำเป็นพื้นฐาน และด้านหลักการปกครอง ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหาร ศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอให้มีคุณภาพนั้น ผู้บริหารถือเป็นปัจจัยสำคัญในองค์กร ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จต้อง

มีภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง เช่น ทักษะการแก้ปัญหาข้อขัดแย้ง รูปแบบการตัดสินใจ การบริหารงานเป็นทีม กระบวนการกลุ่ม เป็นต้น ซึ่งทักษะเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่ผู้บริหารต้องฝึกฝนและเรียนรู้ เพื่อทำให้บุคลากรในองค์กรเกิดความศรัทธาและมุ่งมั่นในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายที่ต้นสังกัดกำหนดไว้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิพัฒน์ จำเมืองปึก ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารส่งผลต่อการบริหารงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัด ภูมิภาคตะวันตก ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัด ภูมิภาคตะวันตกโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าเกือบทั้งหมดอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการคัดเลือกบุคคลให้มาดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษามีคุณภาพทำให้ได้บุคคลที่มีคุณภาพ มีศักยภาพและมีภาวะผู้นำสูงและสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษณีย์ บุญธรรม ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานโรงเรียนคุณภาพ สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสังกัดกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ แสดงให้เห็นว่าการมีภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสำคัญยิ่งในอันที่จะช่วยจัดการการศึกษาในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. จากผลการวิจัยพบว่า คุณภาพการจัดการศึกษาและการให้บริการ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งรายด้านและรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้ดังนี้ คุณภาพของหลักสูตร การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ คุณภาพการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูและผู้สอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คุณภาพผู้สอน วิทยากร การศึกษาต่อเนื่อง คุณภาพสื่อที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและผู้รับบริการ และคุณภาพครู แสดงให้เห็นว่าคุณภาพการจัดการศึกษาและการให้บริการมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสู่มาตรฐานการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราณี อธิมานนท์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภูมิภาคตะวันตก ผลการวิจัยสรุปได้ว่าระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภูมิภาคตะวันตก โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยให้มีการปรับ

เปลี่ยนในเรื่องของหลักสูตร มุ่งเน้นให้มีการจัดการศึกษาทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนให้มีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร โดยจัดทำแผนการเรียนรู้อย่างเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ค้นคว้า สังเกต รวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง พร้อมทั้งให้มีการยกสถานภาพวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดม อรุณราช ได้ศึกษาภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม พบว่าการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทั้งรายด้านและรายข้อ เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ การประเมินคุณภาพการศึกษามากที่สุด การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การผุดกระบวนประกันคุณภาพการศึกษา การพัฒนามาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาน้อยที่สุด

3. จากผลการวิจัยพบว่า บทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพการจัดการศึกษาและการให้บริการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r_{xy} = .533$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกด้าน โดยภาพรวมบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารด้านหลักในการทำงานที่สัมพันธ์กับคุณภาพของหลักสูตร มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด เนื่องจากผู้บริหารมีหลักในการปฏิบัติงานให้เกิดความก้าวหน้า วางเกณฑ์หรือมาตรฐานการทำงานที่ได้ตัดสินใจแล้วมาเป็นหลักในการทำงาน เน้นการนำหลักการและการดำเนินกิจกรรมให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยวัฒน์ ตุ่มทอง ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา สิริวงศาบรรณ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถาน

ศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร พบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ภาวะผู้นำร่วมกัน ประกอบด้วย ความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และการมีภาวะผู้นำร่วมกัน พฤติกรรมของผู้นำ สอดคล้องกับงานวิจัย อิชุมิ (Izumi) ได้ศึกษาถึงสาเหตุแห่งความสำเร็จของโรงเรียนประถมศึกษา 8 แห่งในแคลิฟอร์เนีย (California) จากการศึกษาพบว่า ครูใหญ่ของโรงเรียนเหล่านี้จะให้ความสำคัญกับวิธีการสอน หลักสูตร การพัฒนาครู ระเบียบวินัย การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ฯลฯ ครูใหญ่มีภาวะผู้นำและมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน หลักสูตรมีส่วนสำคัญในการกำหนดผลการเรียนของนักเรียน การพัฒนาครูเน้นไปตามมาตรฐานที่รัฐกำหนด โรงเรียนให้ความสำคัญกับคุณภาพของครู เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของดินแฮม และสตีเฟน (Dinham and Stephen) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความเป็นผู้นำที่มีผลต่อผลผลิตทางการศึกษาพบว่า ความเป็นผู้นำเป็นปัจจัยใน การสร้างความสำเร็จทางผลผลิตทางการศึกษา เกิดจากผู้บริหารที่ได้รับการฝึกฝนภาวะผู้นำ มาจากบทบาทของครูใหญ่ รองครูใหญ่ หัวหน้ากลุ่มสาระวิชาและครูผู้สอน ในแต่ละกลุ่มและเกิดจากการฝึกฝนความเป็นมืออาชีพ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากการศึกษาบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตมากที่สุดคือ ความรักองค์กร ซึ่งเกิดจากการที่ผู้บริหารสร้างเอกลักษณ์ วัฒนธรรมในสถานศึกษา ให้ครู นักศึกษา ได้ปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน มีการพัฒนาบุคลากรให้มีการรักองค์กรอย่างซื่อสัตย์ มีการสร้างความตระหนักต่อการทำงานของบุคลากรและส่งเสริมให้สถานศึกษา สมัครเข้ารับการประเมินประเภทต่างๆ เพื่อพัฒนาองค์กร ด้านที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุดคือ หลักการปกครอง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรแสดงบทบาทของตนเองในการให้คำแนะนำช่วยเหลือบุคลากรในการปฏิบัติงาน การให้รางวัล การยกย่องชมเชยหรือข้อเสนอแนะ การปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องผู้ใต้บังคับบัญชาในโอกาสอันสมควร การใช้อำนาจต่อบุคคลเพื่อผลสัมฤทธิ์ของการทำงานและมีความสามารถ

ในการใช้อิทธิพลต่อบุคคลหรือกลุ่มเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย

2. จากการศึกษาคุณภาพการจัดการศึกษาและการให้บริการ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีด้านคุณภาพของหลักสูตรเป็นอันดับแรก เนื่องจากมีหลักสูตรที่จัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา และได้รับการอนุมัติจากผู้มีอำนาจ มีโครงสร้างหลักสูตรที่มีองค์ประกอบครบถ้วนตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตร เนื้อหาในหลักสูตรมีการบูรณาการสภาพปัญหาความต้องการของผู้เรียน ผู้รับบริการและชุมชน มีการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพของหลักสูตร มีการประเมินการใช้และความสำเร็จของหลักสูตรและนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนา ด้านที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุดคือ คุณภาพครู เนื่องจากครูส่วนมากยังไม่มีความรอบรู้วิชาชีพระยะด้านวิชาชีพครูและการสอนและการประเมินผลอย่างหลากหลาย ไม่ได้รับการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถตรงตามสาขาวิชาที่สอน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้การส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเองมากขึ้น เช่น ส่งเสริมให้เรียนเพิ่มเติมให้ได้ไปประกอบวิชาชีพครู ให้ครูทุกคนมีใบประกอบวิชาชีพ ส่งครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถใน ด้านต่างๆ เช่น การพัฒนาหลักสูตร ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน การทำวิจัยในชั้นเรียน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ รวมถึงการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารเพื่อเตรียมความพร้อมที่จะก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

3. จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพการจัดการศึกษาและการให้บริการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครปฐม พบว่าบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารด้านหลักในการทำงานกับคุณภาพของหลักสูตร มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด เนื่องจากผู้บริหารนำหลักการไปใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดความก้าวหน้า วางเกณฑ์หรือมาตรฐานการทำงานที่ได้ตัดสินใจแล้วมาเป็นหลักในการทำงาน เน้นการนำหลักการและการดำเนินกิจกรรมให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดและค่าที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุดคือ หลักการปกครอง เนื่องจากผู้บริหารอาจใช้อำนาจมากไปในการบริหารงานบริหารคนหรือการปกครอง การสั่งงานครูเมื่อใช้อำนาจมากเกินไป ทำให้ผลการปฏิบัติงานออกมาไม่สัมพันธ์กับคุณภาพการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนั้นถ้าจะให้ได้ผลการปฏิบัติงานที่ดี

ผู้บริหารควรใช้อำนาจหรือการสั่งการให้น้อยลง เพื่อผลการจัดการศึกษาและการให้บริการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ มีคุณภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา สิริวงศาบรรณ. “ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550.
- ชัยวัฒน์ ตุ่มทอง. “ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548.
- ปราณี อธิคมานนท์. “ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภูมิภาคตะวันตก.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550.
- พิพัฒน์ จำเมืองปัก. “ภาวะผู้นำของผู้บริหารส่งผลต่อการบริหารงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัด ภูมิภาคตะวันตก.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2551.
- สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคกลาง สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- รายงานผลการสังเคราะห์การประเมินคุณภาพสถานศึกษาโดยต้นสังกัดของสถานศึกษาในเขตภาคกลาง ปีงบประมาณ 2554

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
สำนักงานกฤษฎีกา. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559. กรุงเทพฯ : บริษัทสหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด, 2555.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
สำนักงานปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการประกันคุณภาพภายใน กศน.อำเภอ/เขต ตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยปี 2555. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงาน กศน. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ. “เอกสารวิชาการลำดับที่ 20/2556 คู่มือการประเมินคุณภาพสถานศึกษาโดยต้นสังกัดสำหรับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต,” 2556.
- อุดม อรุณราช. “ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548.
- อุษณีย์ บุญธรรม. “ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานโรงเรียนคุณภาพ สังกัดกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.
- Best, John W. **Research in education**. 4th ed. New Jersey: Prentice-Hall Inc, 1970.
- Cronbach, Lee J. **Essential of psychological testing**. 3rd ed. New York : Herper & Row Publishers, 1978.
- Daniel, Katz and Kahn, Robert L. **The social psychology of organization**, 2nd ed. New York : John Wiley & Son, 1978.
- Likert, Rensis. **New pattern of management**. New York: McGrawHill, 1961.
- Sergiovanni, Thomas J. **Leadership for the schoolhouse : How is It different? : Why is It important?**. New York : McGraw-hill, 1996.